

teunderlag som för år 1965 utgick till de landstingsfria städerna enligt kungörelsen av den 27 april 1962 (nr 140).

Stockholm den 2 april 1965

Roland Lundberg

Gösta Jacobsson

Olle Dahlén

H. Bertil Lidgard

Birger Lundström

Lennart Geijer

Nr 679

Av herr **Petersson, Erik Filip, m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 43, angående kommunal skatteutjämning, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 804 i Andra kammaren)

Stockholm den 2 april 1965

Erik Filip Petersson

Eric Gustaf Peterson

Axel Andersson

Per Jacobsson

Nr 680

Av herr **Sörlin m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 43, angående kommunal skatteutjämning, m. m.*

(Lika lydande med motion nr 797 i Andra kammaren)

Det i proposition nr 43 framlagda förslaget till skatteutjämningsystem innebär, att kommunerna tillförsäkras statsbidrag i förhållande till deras varierande ekonomiska resurser. På grund av bidragets konstruktion kan förhållandevis stora bidrag utgå till den kommunala verksamheten utan att bidragsgivningen kombineras med en omfattande statlig kontroll. Genom att ändra de i systemet ingående bidragsgrundande faktorerna är det möjligt att med bibehållande av bidragets grundkonstruktion anpassa bidragsgivningens omfattning till förändringar i de ekonomiska förutsättningarna för kommunernas verksamhet. Vi vill därför tillstyrka propositionens förslag

lill bidragssystem. I några detaljfrågor bör riksdagen emellertid fatta vissa kompletterande beslut.

Sambandet utdebiteringsgräns — medelutdebitering

Enligt förslaget till bidragssystem skall en av de bidragsgrundande faktorerna, utdebiteringsgränsen, vara rörlig med den för varje beräkningsår gällande medelutdebiteringen. Detta innebär att såväl reduceringen av skatteunderlagstillskottet för kommuner med utdebitering under utdebiteringsgränsen som bidraget för hög utdebitering till kommuner med utdebitering över utdebiteringsgränsen skall bestämmas av i vilken utsträckning den enskilda kommunens utdebitering understiger respektive överstiger medelutdebiteringen.

Under den senaste tioårsperioden har medelutdebiteringen visat en ständigt stigande tendens på grund av att kommunernas kostnader stigit snabbare än skatteunderlaget. Kommunerna har anledning räkna med att samhällsutvecklingen kommer att leda till att denna tendens blir bestående under överskådlig tid. Anknytningen av utdebiteringsgränsen till den rörliga medelutdebiteringen leder till att en kommun, som under stigande medelutdebitering håller oförändrad utdebitering, kommer att erhålla minskade bidrag. För kommun med utdebitering under medelutdebiteringen reduceras skatteunderlagstillskottet, och för kommun med utdebitering över medelutdebiteringen minskar bidraget för hög utdebitering. Om kommunen tidigare ligger strax över medelutdebiteringen kan förändringen i denna leda till att kommunen både får ett bortfall av bidraget för hög utdebitering och en reduktion av skatteunderlagstillskottet. För att kompensera minskningen av de ekonomiska resurserna måste kommunen höja utdebiteringen. Sådana utdebiteringshöjningar påverkar i sin tur medelutdebiteringen uppåt och begränsar därmed bidragsgivningen till andra kommuner. Dessa kommuner måste i sin tur höja utdebiteringen, vilket ger utslag på medelutdebiteringen.

På grund av sammankopplingen av utdebiteringsgräns och medelutdebitering kommer storleken av den enskilda kommunens bidrag att i hög grad påverkas av andra kommuners utdebiteringspolitik. Detta leder till ökade svårigheter för den enskilda kommunen att bedriva en långsiktig ekonomisk planering som syftar till en fast utdebitering. Nackdelarna med detta beroende av andra kommuners ekonomiska åtgärder blir särskilt märkbara under perioder med svårigheter på lånemarknaden. Begränsningar av kommunernas lånemöjligheter kan nämligen leda till att exempelvis kommuner med låg utdebitering och högt skatteunderlag, d. v. s. kommuner som i praktiken står utanför skatteutjämningsystemet, måste höja sin utdebitering för att i ökad utsträckning skattefinansiera sina investeringar.

Sambandet mellan utdebiteringsgräns och medelutdebitering leder till att kommunernas utdebitering automatiskt påverkas uppåt. De närmare konsekvenserna av denna utveckling är för dagen svåra att överblicka. Sedan

några års erfarenheter vunnits av systemet bör senast 1970 års riksdag få tillfälle att ompröva systemet i denna del.

Extra skatteutjämningsbidrag

Skatteutjämningsystemet syftar främst till att förbättra de ekonomiska förutsättningarna för kommuner med svag skattekraft. De till ytvidden små kommunerna och kommuner med skattekraft i närheten av skattekraftsgränserna får en större förbättring än de skattekraftssvagare glesbygdskommunerna. Orsaken härtill synes vara att propositionen — samtidigt som den i jämförelse med kommittéförslaget innebär en viss generell höjning av skatteutjämningsbidraget — innehåller förslag om avveckling av vissa speciella bidrag, som främst har betydelse för vidsträckta glesbygdskommuner. Vissa primärkommuner får på grund härav avsevärt minskade bidrag i jämförelse med kommitténs förslag. Med hänsyn till de allmänt sett stora fördelarna av en rationalisering av statsbidragsgivningen har vi funnit förslaget till avveckling av vissa speciella bidrag motiverat. För att motverka den ojämna effekten på kommunernas ekonomi av framför allt avvecklingen av bidraget till skolskjutsar bör förslaget emellertid kompletteras med en vidgad extra bidragsgivning.

Enligt propositionen skall extra bidrag kunna utgå för att mildra sådana obilliga verkningar av det kommunala skattetrycket, som inte undanröjs av det egentliga skattutjämningsbidraget. Några närmare anvisningar om villkoren för att sådant bidrag skall utgå anges emellertid inte, men bidraget förutsättes endast komma i fråga i rena undantagsfall. De föreslagna grunderna för extra bidrag bygger på uttalanden av skatteutjämningskommittén. Genom avvecklingen av de speciella bidragen har dock förutsättningarna för den extra bidragsgivningen förändrats. Vi vill därför förordna att extra bidrag jämväl skall kunna utgå för att motverka obilliga verkningar för enskilda kommuner vid avvecklingen av i första hand statsbidraget till skolskjutsar.

Med stöd av vad ovan anförts hemställas,

att riksdagen vid behandling av propositionen nr 43 måtte besluta

1) att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att riksdagen senast år 1970 bereds tillfälle ompröva reglerna för samband mellan utdebiteringsgräns och medelutdebitering enligt 2 § i förslaget till förordning om skatteutjämningsbidrag; samt

2) att extra skatteutjämningsbidrag jämväl skall kunna utgå för att mildra obilliga verkningar av att statsbidraget till skolskjutsar avvecklas och att 16 § i förordningen om skatteutjämningsbidrag därför skall erhålla följande formulering:

»När särskilda skäl föreligga, äger Konungen efter ansökan bevilja kommun extra skattutjämningsbidrag.

Ansökan — — — — — beräkningsåret.»

Stockholm den 1 april 1965

<i>Thore Sörlin</i>	<i>Karl Damström</i>	<i>Emil Näsström</i>
<i>Einar Persson</i>	<i>Lage Svedberg</i>	<i>Hjalmar Nilsson</i>
<i>Lennart Wanhainen</i>	<i>Uno Hedström</i>	<i>Yngve Möller</i>
<i>Erik Olsson</i>	<i>Erik Svedberg</i>	<i>A. Gillström</i>
<i>Sigurd Lundin</i>	<i>Otto Stadling</i>	<i>Maja Nilsson</i>
<i>Thure Dahlberg</i>	<i>Gunnar Rönnberg</i>	<i>Oscar Carlsson</i>
<i>Bertil Petersson</i>	<i>Erik Wärnberg</i>	<i>Rikard Svensson</i>
<i>Arvid Hellebladh</i>	<i>Gillis Augustsson</i>	<i>Rune Hedlund</i>

Nr 681

Av herr **Bengtson m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 49, angående anslag för budgetåret 1965/66 till bidrag till anordnande av skolskjutsar m. fl. ändamål.

(Lika lydande med motion nr 800 i Andra kammaren)

Stockholm den 2 april 1965

Torsten Bengtson

<i>Sven E. Sundin</i>	<i>Nils-Eric Gustafsson</i>	<i>Elvy Olsson</i>
<i>Ivar Johansson</i>	<i>Nils Theodor Larsson</i>	<i>Herbert Hermansson</i>